

VEFSN KOMMUNE

Interntjenesten

Saksbehandler: Rigmor J. Leknes, Tlf: 75 10 10 12
Epost: vkop@vefsn.kommune.no

Vår dato:
13.09.2006

Vår referanse:
06/1530-4

Arkivkode:
010 &00

Deres dato:
13.09.2006

Deres referanse:

Vår referanse bes oppgitt ved henvendelser

Det Kgl. Kommunal- og regionaldepartement
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

HØRINGSUTTALELSE - ENDRING I VALGLOVEN

Formannskapet behandlet i møte 12.09.2006 sak 166/06

Følgende vedtak ble fattet:

Vefsn kommune ønsker å uttale følgende i forhold til forslag om ending i valgloven:

Formannskapet som også er valgstyre er forbauset over det fokuset departementet har satt på denne endringen. Det er synd at departementet ønsker å reversere en utvikling mot elektronisk valg og mer bruk av tekniske hjelpemidler. Det er ikke hyggelig å lese departementets holdinger til kommunenes kompetanse og nøyaktighet når det gjelder valgavvikling.

Forslagene innebærer i sin helhet dersom alle blir vedtatt, en fordyring av valgavviklingen for kommunene og en forsinkelse av valgresultat som ikke er tillitsskapende overfor velgerne.

Til de enkelte forslagene:

Tiltak for å redusere antall forhåndsstemmer som blir forkastet:

Vefsn kommune ønsker ikke å forlenge fristen til tirsdag etter valget. Et annet fokus på forsendelse er en mye bedre løsning. Det var en fin erfaring for 4 år siden å kunne få hele kommunestyret med alle representantene klar mandag kveld. Det var en løsning som vi opplevde at både media og innbyggerne våre var svært tilfredse med.

Dersom det likevel skulle bli tirsdag så ønsker kommunen ikke klokkeslett. Posten har ulike rutiner rundt om i Norges land. Her i Vefsn sorteres all post på morgenen, og vi får dermed ikke mer post og naturligvis heller ikke flere stemmer etter at postsorteringen er skjedd. Det er derfor meningsløst at vi skal ha stemmene liggende fra kl. 10.00 på formiddagen til kl. 20.00 på kvelden før vi får talt dem, og endelig resultat. Kommunene er selv i stand til å avklare med posten når siste post er mottatt på tirsdag, og må da få lov å starte telling. Dette kan evt. godt legges inn som et pålegg i forskriften. Det er også dyrt og skal kalle inn hele valgstyret samt ansatte på overtid tirsdag kveld for å få endelig resultat klart.

Når det gjelder flytting av frist for innenriksstemmer så ønsker en del folk å stemme senest mulig, så torsdag må være tidligst. Det kunne kanskje vurderes om det kan mottas stemmer også fredag, lørdag og evt. søndag dersom det er i egen kommune. Noen blir syke og havner på sykehus fredag, og noen må plutselig reise bort på lørdag. Vi hadde ved siste valg forespørsel om forhåndsstemming på lørdag, og vi har ved mange valg fått forespørsel fra sykehuspasienter både lørdag og søndag.

Når det gjelder nye frister for utenriksstemmer virker forslaget fornuftig.

Tiltak for å redusere antall stemmegivninger som blir forkastet fordi velgeren ikke står i manntallet:

Vefsn kommune har valgt å sende ut valgkort til alle innbyggerne ved de siste valg og har god erfaring med det. Forslaget om obligatoriske valgkort støttes derfor.

Valgkort er positivt i forhold til følgende:

- innbyggerne blir oppmerksomme på at dersom de ikke får valgkort i posten så står de kanskje ikke i manntallet.
- Begrensing av stemmer utenfor egen krets
- Opplysninger om åpningstider og valglokaler
- Forenkling ved mottak av forhåndsstemmer uten tilgang til elektronisk manntall, dvs. institusjoner og vg.skoler.
- Tidsbesparende på valgdagen i forhold til kryssing i manntall

Vi har også spesielt på stortingsvalg besøk av innbyggere fra andre kommuner som ønsker å stemme på valgtinget. Vi har ingen statistikk på hvor mange det er, kun på de som stemmer selv om vi gjør de oppmerksom på at stemmen vil bli forkastet. Ved siste valg var det 6 personer. De kommer fram som ikke i manntallet. Valgkort vil ikke hjelpe på disse. De tror de kan stemme uansett hvor de er i Norge. Vi kunne nok ønsket oss et større fokus på denne gruppen fra departementets side.

Når det gjelder endring av skjæringsdato så har vi ingen tro på ønsket effekt. Erfaringsvis her i Vefsn er det svært få som flytter til ny kommune som er av dem som kommer på valgtinget og ikke står i manntallet. Dersom en skulle fått effekt på dette forslaget så måtte skjæringsdatoen vært 30. august. Dvs. etter skolestart. Men vi har ingen innvendinger mot forslaget.

Krav til manuell foreløpig opptelling

Dette er Vefsn kommune sterkt i mot. Erfaringen her i Vefsn viser at skanner teller riktig og leser riktig. Det gjør ikke mennesker. Dersom vi først skal telle manuelt for så å telle optisk, så vil stemmesedler bli utskiftet før manuell telling, dette for å få mindre arbeidsprosesser. Det vil være fordyrende fordi vi både må ha ekstra mannskap til telling og investere i utstyr, dvs at utviklingen mot mer bruk av teknologi vil stoppe opp. På tross av at vår erfaring er at maskinene teller riktigere og leser riktigere enn menneskene gjør.

Dette vil igjen forsinke oppgjøret.

Vefsn kommune er uenig i hele fokuset departementet har i denne bolken. Dette med bakgrunn i erfaringen vi har med valgavvikling. Valgstyret har overvåket den optiske opptelling bedre enn den manuelle opptellingen her hos oss. Dette fordi vi har hatt foreløpig manuell opptelling ute i de største kretsene hos stemmestyrene. Når vi har hatt optisk

opptelling så har vi forsikret oss om at utstyret var bra, og vi har talt opp sedlene på forhånd slik at vi vet at scanneren talte riktig, og vi har brukt tid på å lage gode rutiner rundt opptelling og verifisering av slengere og kumuleringer. Vi er også helt overbevist om at kommuner som bruker vekt og veier stemmesedler har kvalitetssikret dette. Det er ikke god lesning å se at departementet trekker dette i tvil.

Vefsn kommune er videre av den oppfatning at telling av stemmer fra valgtinget bør kunne starte når stemmelokalet er stengt, at ikke alle valglokalene må være stengt. Vi er videre noe spørrende til hva opptelling i den forstand egentlig er. Når veldig store kommuner rapporterer inn resultater tidlig mandag kveld så er det fantastisk dersom de først åpner urnene kl. 20.00 mandag kveld.

Krav til legitimasjon

Ingen merknader

Publisering av partimålinger de siste dagene før valget

Ingen kommentarer

Med hilsen

Jannette Løvdahl
ordfører

152

SAKSPAPIRER
Formannskapet

Saksbehandler: Anne Mona Binde
 Arkivsaksnr.: 06/00932

Arkiv: 010

**SAKSPROTOKOLL: HØRINGSNOTAT MED FORSLAG TIL ENDRINGER I
 VALGLOVEN**

Sak nr.: Utvalg

Møtedato

0057/06 Formannskapet
 / Kommunestyret

07.09.2006

Forslag til innstilling:

Rygge kommune slutter seg til høringen med forslag til endringer i valgloven med følgende unntak:

- Forslaget om å forlenge fristen for når forhåndsstemmer må være mottatt. Kommunal- og regionaldepartementet bes innarbeide bestemmelse i forskrift om at forhåndsstemmer skal framsendes på hurtigst mulig betryggende måte.
- Frist for å søke om å få avgj stemme ved ambulerende stemmemottaking må ikke settes senere enn siste torsdag før valgdagen. Fristen settes til siste onsdag før valgdagen, forutsatt at forhåndsstemmeperioden innenriks avsluttes siste torsdag før valgdagen.
- Kontrolltelling av stemmesedler pga. avvik mellom foreløpig og endelig opptelling skal foregå manuelt. Kommunal- og regionaldepartementet utarbeider veiledninger og rutinebeskrivelser for sikker telling av stemmesedler.
- Forslag om å innføre restriksjoner når det gjelder medienes adgang til å publisere meningsmålinger de siste dagene før valgdagen. Valglovens bestemmelser anses å være restriktive nok.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 07.09.2006 sak 0057/06

Behandling:

Votering

Forslag til innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet:

Rygge kommune slutter seg til høringen med forslag til endringer i valgloven med følgende unntak:

- Forslaget om å forlenge fristen for når forhåndsstemmer må være mottatt. Kommunal- og regionaldepartementet bes innarbeide bestemmelse i forskrift om at forhåndsstemmer skal framsendes på hurtigst mulig betryggende måte.
- Frist for å søke om å få avgi stemme ved ambulerende stemmemottaking må ikke settes senere enn siste torsdag før valgdagen. Fristen settes til siste onsdag før valgdagen, forutsatt at forhåndsstemmeperioden innenriks avsluttes siste torsdag før valgdagen.
- Kontrolltelling av stemmesedler pga. avvik mellom foreløpig og endelig opptelling skal foregå manuelt. Kommunal- og regionaldepartementet utarbeider veiledninger og rutinebeskrivelser for sikker telling av stemmesedler.
- Forslag om å innføre restriksjoner når det gjelder mediernes adgang til å publisere meningsmålinger de siste dagene før valgdagen. Valglovens bestemmelser anses å være restriktive nok.

Saksorientering:

Kommunal- og regionaldepartementet har i brev av 20.juni 2006 sendt ut på høring forslag til endringer i valgloven. Høringsfristen er satt til 20.september 2006.

Ved gjennomføringen av stortingsvalget i 2005 fremkom det under valgavviklingen flere forhold som ikke fungerte tilfredsstillende. Departementet har derfor fremmet forslag til endringer i valgloven som vil kunne bidra til redusere disse problemene. Høringsnotatet inneholder også forslag til enkelte andre endringer i valgloven.

Departementet har foreslått følgende lovendringer:

Kommunen v/valgstyret sørger for at det blir sendt ut valgkort til alle stemmeberettigede som er manntallsført i kommunen, og som har bostedsadresse innenriks (unntatt Svalbard og Jan Mayen)

Kommentar: Bruk av valgkort er i dag en frivillig ordning for kommunene. Valgstyret i Rygge har ved de senere valg besluttet å sende ut valgkort til velgerne. Dette er en ordning som muliggjør raskere gjenfinning av velgeren i manntallet, samt at det gir velgeren informasjon om når valget finner sted og hvor velgeren skal stemme samt valglokalenes åpningstider. Valgkort vil også kunne virke mobiliserende. En gir sin tilslutning til at utstedelse av valgkort blir obligatorisk. Det kan tilføyes at kostnaden er betydelig og at kostnaden forutsettes dekket av staten ved økt rammeoverføring.

Forhåndsstemmeperioden skal avsluttes:

innenriks: Siste torsdag før valgdagen

utenriks: Fredag en uke før valgdagen

Kommentar: Det er foreslått å avslutte forhåndsstemmeperioden siste torsdag før valgdagen i stedet for fredag, slik ordningen er nå. Dette vil sørge for at stemmer fra andre kommuner blir sendt i posten senest fredag og bør derfor være fremme i løpet av mandag. Ved å sette fristen for utenriksstemmer til fredag en uke før valgdagen øker sannsynligheten for at stemmen kommer frem i tide. Det bør bestemmes ved forskrift at forhåndsstemmer skal framsendes på hurtigst mulig betryggende måte.

Frist for å søke om å få avgi stemme ved ambulerende stemmemottaking må ikke settes senere enn siste torsdag før valgdagen

Kommentar: Dersom forhåndsstemmegivningen skal avsluttes torsdag, burde fristen for å søke om å få avgi stemme ved ambulerende stemmemottaking settes til senest onsdag.

Forhåndsstemmegivningene må være kommet inn til valgstyret innen kl. 20 første tirsdag etter valgdagen

Kommentar: Ved å avslutte forhåndsstemmegivningen torsdag før valgdagen, bør det ikke foretas en endring fra mandag kl. 20.00 slik loven sier i dag til innen kl. 20 første tirsdag etter valgdagen. Det bør være et krav at stemmer til andre kommuner sendes som A-post og sannsynligheten for at de kommer frem i løpet av mandag vil da være stor. Ved å forskyve til tirsdag vil dette forsinke valgoppgjøret, slik at endelig opptelling av forhåndsstemmer først vil kunne skje på onsdag.

Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg. Dersom velgeren ikke har legitimasjon, kan identiteten bekreftes av en annen person over 18 år som legitimerer seg

Kommentar: Ved forhåndsstemmegivningen er det vanlig å kreve at velger legitimerer seg. Det er en grunnleggende regel i et demokratisk samfunn at enhver velger kun får godkjent én stemme. For å sikre dette vil det være riktig å innføre krav om at velgerne må legitimere seg. Slik det praktiseres i dag ved at en kun spør etter navn og fødselsdato gir dette muligheter for fusk. Det gis tilslutning til forslaget om at ukjent velger også skal legitimere seg ved stemmegivning på valgdagen.

Foreløpig opptelling skal foretas ved manuell telling av stemmesedlene. Foreløpig opptelling av stemmesedlene kan likevel foregå ved et edb-teknisk system dersom det benyttes et annet system enn ved den endelige opptellingen

Kommentar: I loven er det ikke bestemte krav til verken manuell eller elektronisk telling av stemmesedler. Loven krever at hvert valgs stemmesedler skal telles for seg, at forhånds- og valgtingsstemmer skal holdes atskilt ved opptellingen og at opptellingen skal skje i to omganger; en foreløpig og en endelig opptelling. Ved senere valg har en del kommuner benyttet elektronisk vekt for veiing av stemmesedler. Dette kan ikke være å regne for telling. En ser klare gevinster ved bruk av elektroniske opptellingssystemer, men det må være en forutsetning at disse systemene blir gjort til gjenstand for statlig forhåndsgodkjenning. Å benytte to ulike elektroniske systemer ved opptelling vil være svært ressurskrevende. Manuell grovtelling er enkelt å administrere og gjennomføres raskt. En støtter departementets forslag at foreløpig opptelling foretas manuelt.

155A

Kontrolltelling av stemmesedlene pga. avvik mellom foreløpig og endelig opptelling skal foregå manuelt

Kommentar: En er klar over at det kan oppstå avvik mellom foreløpig og endelig opptelling/elektronisk opptelling. I slike tilfeller må det være klare regler for hvor store avvik (i % av opptalte stemmer) som kan aksepteres og regler for hvordan telleresultatet skal kvalitetssikres. Dette er spesielt viktig for kommunestyrevalget som kun telles to ganger. Ved stortings- og fylkestingsvalg kvalitetssikres opptellingsresultatet gjennom fylkesvalgstyrets kontrolltelling. Å pålegge kommunene en tredje manuell opptelling vil medføre et betydelig merarbeid. En manuell fintelling vil bety at også personrettinger og registreringer vil måtte foretas manuelt, noe som igjen vil forsinke valgoppgjøret. I stedet bør departementet utarbeide gode rutiner, veiledning og opplæringsprogram for kommunene som benytter elektroniske valgsystemer.

Foreløpig opptelling av stemmesedler avgitt på forhånd kan starte søndag før valgdagen

Kommentar: Det vil være en stor fordel i forhold til valgoppgjøret å kunne ha muligheten til å starte opptelling av stemmesedler avgitt på forhånd allerede på søndag før valgdagen. Erfaringsmessig er mandag en svært hektisk dag for valgmedarbeiderne, og dette vil avhjelpe situasjonen. Det må være en selvfølge at resultat fra opptellingen holdes hemmelig og at offentliggjøring ikke skjer før valgkvelden kl. 20.

Andre temaer:

Departementet ønsker høringsinstansenes syn når det gjelder:

Skjæringsdatoen for manntallet:

Problemstilling: Kan skjæringsdatoen forskyves fra 31.mai til 30.juni i valgåret uten at dette vil gjøre det vanskelig å sende ut valgkort?

Kommentar: Ved å forskyve skjæringsdatoen vil flere velgere kunne avgi stemme i bostedskommunen, noe som igjen kan påvirke valgdeltakelsen. Det gis tilslutning til forslaget.

Valg og politiske meningsmålinger:

Problemstilling: Bør det innføres restriksjoner når det gjelder medienes adgang til å publisere meningsmålinger de siste dagene før valgdagen?

Kommentar: I valgloven § 9-9 heter det at valgresultatet og prognoser som er laget på grunnlag av undersøkelser foretatt på valgdagen (e) ikke må offentliggjøres før klokken 20 på valgdagen mandag. Utover dette inneholder ikke valgloven bestemmelser som setter ytterligere restriksjoner. En ser ikke behovet for innføring av restriksjoner utover valglovens bestemmelser.

155 B

Vurdering:

I det alt vesentlige gis det tilslutning til forslagene til endringer i valgloven.

Saksdokumenter:

Kommunal- og regionaldepartementets høringsbrev datert 20.juni 2006
Høringsnotat om endringer i valgloven

Saksvedlegg:

Kommunal- og regionaldepartementets høringsbrev datert 20.juni 2006
Høringsnotat om endringer i valgloven

